

lubelskie

Regionalny Program
Operacyjny

**OCENA ZGODNOŚCI
PROGRAMÓW REWITALIZACJI
Z WYMOGAMI WYTYCZNYCH
SPOTKANIE KONSULTACYJNE**

28 marca 2017

CEL:

Wyjaśnienia dotyczące procedury weryfikacji programów rewitalizacji pod kątem zgodności z Wytycznymi MR

**wg załącznika do uchwały Nr CXVI/2432/2016
Zarządu Województwa Lubelskiego
z dnia 19 lipca 2016 r.**

decydującej o wpisie do **Wykazu Programów
Rewitalizacji Województwa Lubelskiego.**

Wpis ten jest warunkiem dla pozyskania dofinansowania RPO WL dla projektów rewitalizacyjnych w ramach działań 13.3 i 13.4 lub preferencyjnych punktów oceny dla projektów z innych działań (3.1, 5.2, 5.3, 5.5, 7.1, 9.1, 9.3, 11.1, 11.2, 12.2, 13.1, 13,2) lub z programów krajowych.

WYKAZ PROGRAMÓW REWITALIZACJI WL

IZ RPO WL prowadzi Wykaz programów rewitalizacji w sposób ciągły, aktualizując jego zapisy zgodnie ze wspomnianą procedurą.

**Wykaz jest publikowany na stronie
www.rpo.lubelskie.pl**

Gmina wnioskuje o wpisanie programu do wykazu, przedkładając program w wersji papierowej i elektronicznej

Ocena zgodności programu z Wytycznymi dokonywana jest w ciągu 30 dni

Wnioski o dofinansowanie projektów rewitalizacyjnych (lub punkty preferencyjne) mogą dotyczyć tylko tych projektów (lub typów projektów), które zawarto w programach już zawartych w Wykazie

Kryteria formalne

1. Czy program został przyjęty uchwałą rady gminy?
2. Czy załączono informację o przeprowadzeniu Strategicznej oceny oddziaływania na środowisko lub o odstąpieniu od tej procedury?

Kluczowe elementy programu

- Diagnoza
- Opis wizji, celów i działań
- Wskaźniki i zasady monitorowania wdrażania programu
- Opis przebiegu partycypacji społecznej

Kryteria formalne oceny programów rewitalizacji

3. Czy program zawiera diagnozę obszaru gminy, na podstawie której wyznaczono obszar rewitalizacji?

Diagnoza winna pokazywać zróżnicowanie wewnętrzne obszarów gminy (co najmniej sołectw, czy dzielnic), aby na jej podstawie wyznaczać obszar zdegradowany -> obszar rewitalizacji.

Konkluzja, że TEN obszar WYMAGA rewitalizacji bardziej niż inne ma być **uzasadnieniem dla wydatkowania środków publicznych** zgodnie z ich przeznaczeniem. Wytyczne i ustawa oraz regulacje UE stanowią, że rewitalizacja polega na rozwiązywaniu problemów w obszarach kryzysowych (rozwój nie jest jej celem, ale efektem wtórnym).

Nie spełnia wymogów kryterium:

- diagnoza stanu całej gminy, bez wewnętrznego zróżnicowania

- diagnoza samego obszaru rewitalizacji (choć też wymagana)

Kryteria formalne oceny programów rewitalizacji

4. Czy program zawiera opis wizji, celów i działań?

Nie spełnia wymogów kryterium:

- dokument ograniczający opis zamierzeń do spisu projektów

5. Czy określono wskaźniki i zasady monitorowania wdrażania programu?

Nie spełnia wymogów kryterium:

- dokument pozbawiony określenia mierzalnych wskaźników skuteczności interwencji i ich „zerowych” wartości
- program, który nie określa kto, kiedy i na jakiej podstawie ocenia przebieg procesu rewitalizacji

Te kryteria są sprawdzieniem, czy dokument zasługuje na miano programu.

6. Czy opisano przebieg partycypacji społecznej w procesie programowania rewitalizacji?

Kryterium sprawdzające zastosowanie ważnego elementu metodologii programowania rewitalizacji, który ma zapewnić zgodność interwencji z rzeczywistymi potrzebami lokalnej społeczności (ponownie: **uzasadnienie dla wydatkowania środków publicznych**)

Nie spełnia wymogów kryterium:

- program pozbawiony opisu przebiegu partycypacji społecznej

Uwaga: niska aktywność lokalnej społeczności nie jest przeszkodą w uznaniu spełnienia tego kryterium, ale może mieć wpływ na ocenę innych kryteriów.

Kryteria merytoryczne oceny programów rewitalizacji

Poprawność diagnozy i wyznaczenia obszaru rewitalizacji

7. Czy diagnozę oparto na wiarygodnych źródłach i wskaźnikach?

Wiarygodne wskaźniki powinny być generowane w skali mniejszej niż Gmina (a więc np. nie te, które są dostępne w Bazie Danych WUS – dotyczące całej Gminy) **i zbierane od różnych podmiotów, w tym niezależnych od Gminy** (Policja, OPS itp., także mieszkańcy i NGO).

Brak zbiorczego systemu informacji przestrzennej (rozkładu różnych zjawisk generowanych wg ich lokalizacji) jest poważnym utrudnieniem w opracowaniu diagnozy zgodnej z wymogami Wytycznych i ustawy o rewitalizacji (oraz w programowaniu i wdrażaniu innych polityk lokalnych).

Kryteria merytoryczne oceny programów rewitalizacji

7. Czy diagnozę oparto na wiarygodnych źródłach i wskaźnikach? – c.d.

Nie spełnia wymogów kryterium:

- diagnoza wrażeńiowo-opisowa (bez wskaźników lub tylko ze wskaźnikami w skali całej Gminy)
- diagnoza pomijająca ważne dostępne źródła (np. gminne ośrodki pomocy społecznej, dane z Policji)
- diagnoza „przepisana” z dokumentu o innym charakterze i innym przeznaczeniu (np. ze strategii rozwoju)
- diagnoza pomijająca opis sytuacji społecznej
- diagnoza, której dane nie uzasadniają celów, działań i projektów programu

Kryteria merytoryczne oceny programów rewitalizacji

8. Czy obszar rewitalizacji wyznaczono w ramach obszaru zdegradowanego, charakteryzującego się kumulacją problemów zdiagnozowanych na obszarze gminy?

Nie spełnia wymogów kryterium:

- wyznaczenie obszaru rewitalizacji poza zasięgiem obszaru zdegradowanego
- brak wyznaczenia obszaru zdegradowanego na podstawie podanych wskaźników
- wyznaczenie obszaru rewitalizacji na podstawie tylko jednego rodzaju problemów (nie ma ich kumulacji)
- pominięcie obszarów o gorszej sytuacji, bez uzasadnienia

Kryteria merytoryczne oceny programów rewitalizacji

9. Czy w obszarze rewitalizacji wykazano kumulację problemów społecznych?

To kryterium stanowi uzasadnienie wydatkowania środków publicznych przeznaczonych na rewitalizację.

Nie spełnia wymogów kryterium:

- wyznaczenie obszaru rewitalizacji poza zasięgiem występowania problemów społecznych (np. obszary niezamieszkałe, które mogą być jedynie częścią obszaru rewitalizacji – z uzasadnieniem realizacją celów społecznych)
- nieuzasadnione pominięcie obszarów o wykazanych większych problemach społecznych

Kryteria merytoryczne oceny programów rewitalizacji

10. Czy wyznaczenie obszaru rewitalizacji było przedmiotem społecznych uzgodnień?

To kryterium wynika ze społecznej specyfiki oddziaływania rewitalizacji.

Brak społecznej akceptacji dla wyznaczenia obszaru interwencji stwarza ryzyko konfliktów (konkurencja między obszarami) i redukuje szanse na ożywienie aktywności lokalnej społeczności zgodne z programem.

Podważa także trwałość programu po upływie kadencji władz gminy.

Nie spełnia wymogów kryterium:

- wyznaczenie obszaru rewitalizacji bez podania do publicznej wiadomości jego zasięgu i uzasadnienia tej decyzji

Kryteria merytoryczne oceny programów rewitalizacji

11. Czy obszar rewitalizacji mieści się w limitach określonych w Wytycznych (< 20% powierzchni gminy i < 30% liczby jej mieszkańców)?

Kryterium nie tylko formalne.

Ograniczenie obszaru interwencji ma na celu zwiększenie jej skuteczności.

REKOMENDACJA: Wybór obszaru rewitalizacji spośród obszarów zdegradowanych może wynikać z możliwości skutecznego oddziaływania. Ale te doświadczenia (pilotaż) powinny jednocześnie zwiększać szanse na poprawę w innych obszarach problemowych.

Kryteria merytoryczne oceny programów rewitalizacji

Logika interwencji

12. Czy cele i działania programu zmierzają do ograniczenia zdiagnozowanych problemów?

Czyli zależność logiczna: problem -> cel

13. Czy cele i działania spełniają kryteria SMART?

Czyli: konkretne, mierzalne, osiągalne, realistyczne, określone w czasie

14. Czy cele i działania wyznaczono stosując metody partycypacji społecznej?

Na podstawie opisu partycypacji społecznej. Chodzi o zgodność z realnymi potrzebami mieszkańców i szanse na wygenerowanie ich własnych projektów.

Kryteria merytoryczne oceny programów rewitalizacji

15. Czy cele i działania programu opisano przewidując udział niezależnych od gminy podmiotów lokalnych i mieszkańców obszaru rewitalizacji w ich wdrażaniu?

Rewitalizacja nie polega tylko na działaniach Gminy. Wymaga aktywizacji całej lokalnej społeczności i innych podmiotów.

Gmina pełni rolę inicjującą i POMAGA osiągać poprawę tam, gdzie to konieczne, likwidując bariery dla działań lokalnych podmiotów.

W początkowej fazie takie współdziałanie nie jest oczywiste, ale program powinien zakładać (co najmniej) uzupełnienie o projekty, które pojawią się w wyniku otworzenia nowych możliwości w wyniku realizacji projektów Gminy.

Kryteria merytoryczne oceny programów rewitalizacji

16. Czy w celach i działaniach uwzględniono postulaty wynikające z trybu partycypacji społecznej?

Na podstawie opisu partycypacji społecznej. Chodzi o zgodność z realnymi potrzebami mieszkańców i szanse na wygenerowanie ich własnych projektów.

17. Czy cele i działania odnoszą się do dziedzin, w których zdiagnozowano problemy?

Chodzi o to, czy cele i działania zmierzają do usuwania przyczyn kryzysu, a nie tylko objawów.

18. Czy zakładana kolejność działań/projektów wynika z logicznej konsekwencji wprowadzanych przez nie zmian?

UWAGA: kolejność: infrastruktura -> działalność społeczna nie jest zawsze tak logiczna, jak się wydaje

Kryteria merytoryczne oceny programów rewitalizacji

KOMPLEMENTARNOŚĆ

19. Czy program jest powiązany z innymi dokumentami gminy o charakterze strategicznym/programowym?

UWAGA: Rewitalizacja redukuje bariery rozwoju w obszarach dotkniętych kryzysem, ale nie należy jej mylić z działaniami rozwojowymi. Np. bezpieczeństwo (PR) a rozwój turystyki (inne działania)

20. Czy program przewiduje oddziaływanie w kilku z wymienionych sfer: społecznej, gospodarczej, przestrzennej, infrastrukturalnej i środowiskowej, a tym samym korzystanie ze środków EFS, EFRR i innych źródeł finansowania?

Komplementarność problemowa i finansowa łącznie.

Kryteria merytoryczne oceny programów rewitalizacji

21. Czy program nawiązuje do i korzysta z efektów wcześniejszych projektów i programów z zakresu rewitalizacji lub powiązanych z tym zakresem?

Komplementarność międzyokresowa. Może nie występować w gminach inicjujących rewitalizację.

22. Czy (główne) projekty rewitalizacyjne pozwolą uruchomić inne działania i projekty?

Wykazanie zasadności (głównych) projektów rewitalizacyjnych poprzez ich oddziaływanie na zmiany w otoczeniu. Przeciwdziałanie efektowi „wyspowemu”.

23. Czy projekty rewitalizacyjne angażują inne niż gmina podmioty lokalne z obszaru rewitalizacji?

Na podstawie opisu projektów. To kryterium sprawdza jednocześnie jakość partycypacji w

Kryteria merytoryczne oceny programów rewitalizacji

24. Czy projekty poza obszarem rewitalizacji (jeśli występują) są należycie uzasadnione wpływem na sytuację społeczną w obszarze rewitalizacji?

Wytyczne MR dopuszczają projekty zlokalizowane poza obszarem rewitalizacji, pod warunkiem wykazania, że służą one rozwiązaniu problemów w tym obszarze.

RPO WL nie uwzględnia tej możliwości w działaniach 13.3 i 13.4, ale w innych działaniach (z preferencjami w punktacji) jest to możliwe.

EFEKTYWNOŚĆ

26. Czy program definiuje skuteczne i trwałe narzędzia i metody koordynacji działań różnych podmiotów?

Skuteczność koordynacji zależy nie tyle od powołania podmiotu koordynującego, co od jego zdolności do współdziałania ze strukturami gminy i innymi podmiotami.

Trwałość zależy bardziej od uspołecznienia procesu programowania i wdrażania, niż od decyzji instytucjonalnych.

Nie spełnia wymogów kryterium:

- program, który nie zawiera możliwości włączenia podmiotów innych niż Gmina
- program, który nie określa narzędzi lub metod koordynacji
- program, w którym koordynacja nie może być skuteczna ani trwała

Kryteria merytoryczne oceny programów rewitalizacji

27. Czy przewidywane koszty projektów rewitalizacyjnych są uzasadnione spodziewaną poprawą sytuacji społecznej w obszarze rewitalizacji?

Kryterium kluczowe dla wykazania zasadności wydatkowania środków publicznych. Koszty projektu powinny być proporcjonalne do jego efektów społecznych (mierzonych np. zatrudnieniem osób bezrobotnych -> rekomenduje się stosowanie społecznych kryteriów w przetargach na realizację infrastruktury).

28. Czy projekty rewitalizacyjne zostały określone/zweryfikowane w trybie partycypacji społecznej?

Na podstawie opisu partycypacji.

Kryteria merytoryczne oceny programów rewitalizacji

29. Czy program zawiera istotne elementy (projekty, działania), których realizacja będzie niezależna od wsparcia zewnętrznego?

Na podstawie opisu projektów. Kryterium istotne dla efektywności programu i kluczowe dla wykazania zasadności finansowania publicznego.

30. Czy opisane metody aktywizacji lokalnej społeczności przy wdrażaniu programu mogą zintegrować znaczącą część lokalnej społeczności wokół działań na rzecz poprawy?

Czy program jest otwarty na późniejsze uzupełnienia o programy generowane lokalnie? Czy stworzone będą warunki do dokonywania takich uzupełnień?

Kryteria merytoryczne oceny programów rewitalizacji

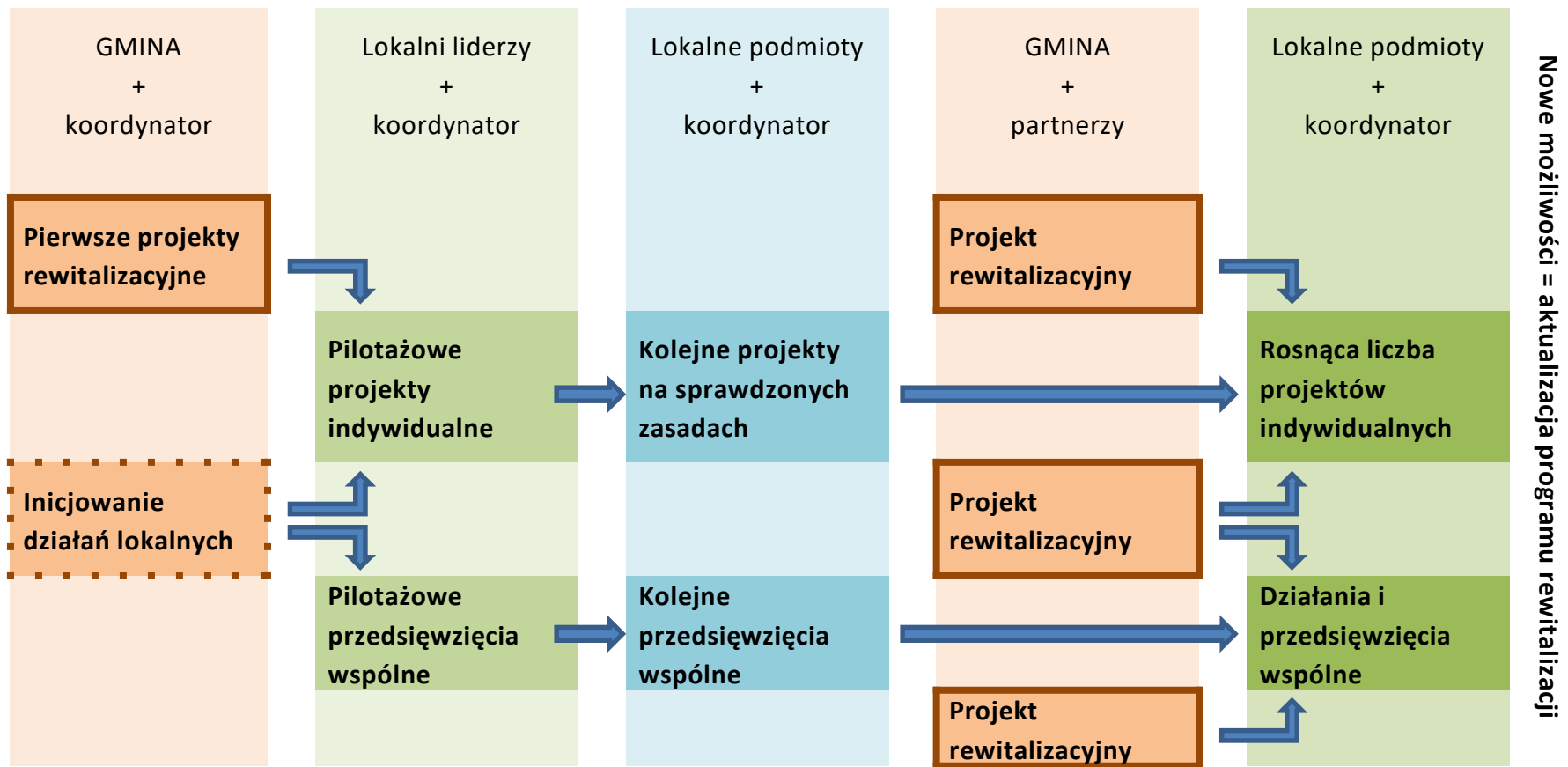
PREWENCJA ZJAWISK NEGATYWNYCH

31. Czy realizacja programu nie spowoduje utrudnień lub pogorszenia sytuacji osób lub grup pozostających w trudnej sytuacji?

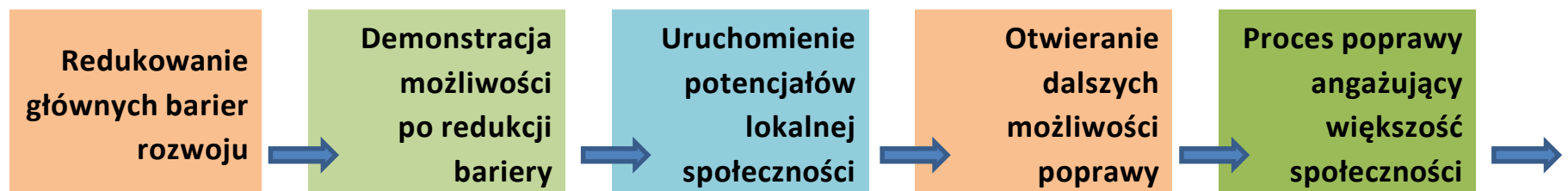
32. Czy przyjęte zasady partycypacji nie prowadzą do uprzywilejowania części społeczności lokalnej kosztem pozostałych jej członków?

Odpowiedzi „nie” oznaczają spełnienie tych kryteriów. Należy wykazać, że „słabsze” lub bierne grupy interesariuszy nie zostaną pominięte, bądź wręcz pokrzywdzone w wyniku realizacji programu.

Schemat procesu wdrażania rewitalizacji

KOLEJNOŚĆ ODDZIAŁYWANIA:

Dziękuję za uwagę

ewa.kipta@lubelskie.pl

tel.: 662 015 241

Unia Europejska
Europejskie Fundusze
Strukturalne i Inwestycyjne

